GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ DALMATINIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA OSIM NEDJELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 20 NOVEMBRA 1934 BROJ 144

SREDNJA EVROPA ZA STO GODINA

Prema nazoru madžarskog statističara biti će pretežno slovenska. — Madžarske brige

Budimpešta. — Proricanje je u politici opasna stvar. Teško je predviđati i dobro proreći naročito razvitak populacije, koje se tako mjenja i koja zavisi od tolikih raznih faktora. Od kraja 18 vijeka su poznata mnoga proricanja, ali većina se nisu ispunila. U poslijednje vrijeme Madžarska fabricira mnoga proricanja i to većinom u cilju djelovanja javnosti protiv susjeda. Ali moramo priznati, da je u tim pretskazivanjima dosta ispravno nagovještena bar tendencija razvitka.

Prema podacima iz 1930 31 godine broj stanovništva u pet država srednje Evrope, tj. Čehoslovačkoj, Jugoslaviji, Rumuniji Austriji i Madžarskoj iznosi 32 miliona duša, od toga u državama Male antante živi 47 miliona duša. Poznati madžarski statističar Dr Dezső Elekes je nedavno u Budimpešti u izdanju Madžarskog statističkog društva izdao knjigu Znak pitanja dunavske doline (A dunavölgyi kérdőjel, Budapest, 1934, 308 strana). Autor dosta prihvatljivim metodama naučne statistike izračunava sastav i broj stanovništva u srednjoj Evropi za sto godina, dakle oko 2030 godina. Autor navodi, da će po upoređenju s poljednjim popisom stanovništva i uzevši u obzir opadanje stanovništva migracijom, broj stanovništva pojedinih država izgledati ovako:

	oko 1930 god.	2030 godine
Čehoslovačka	14,733.000	33,985.000
Jugoslavija	13,931.000	68,073.000
Rumunija	18,053.000	53,895.000
Austrija	6,722.000	8,985.000
Madžarska	8,688.000	20,841.000
Ukupno	62,127.000	185,779.000

Za sto godina će Mala antanta prema madžarskom statističaru imati mjesto sadašnjih 47 miliona, 156 miliona stanovnika, Madžarska samo 20 miliona, Austrija 9 miliona, Njemačka 161 milion, Italija 100 miliona i Poljska 195 miliona. To računanje je dakako čisto matematičko i ne uzima u obzir fakat, da će sadašnji tempo priraštaja stanovništva u nekojim državama, specijalno slovenskim postepeno oslabiti uslijed privrednih prilika. Ali osnovna tendencija tog računanja je ispravna, jako broj stanovništva za sto godina neće iznositi toliko, koliko predviđa madžarski statističar. Odnos stanovništva u Madžarskoj prema susjednim državama će se stalno mjenjati na štetu Madžara. Od 1920 do 1930 godine je broj stanovništva u Madžarskoj porastao samo za 700 hiljada, dok je u državama Male antante za isto vrijeme porastao za preko pet miljiona duša. A prema nazoru madžarskog autora za Madžare je najsudbosnije, što taj vanredan porast većinom slovenskog stanovništva ispoljava pritisak u pravcu trijanonske Madžarske sa sviju strana, pritisak koji se uopće ne može zadržati!

Spomenute cifre treba uporediti s podacima, koje je objavio Njemac F. Burgdörfer (Volk ohne Jugend, Berlin 1932). On je izračunao, da će zajedno s evropskom Rusijom čitava Evropa 1960 godine imati 303 millona Slovena, 160 miliona Germana i 133 miliona Romana. Sloveni su po tom autoru 1810 godine sačinjavali trećinu evropskog stanovništva, a 1960 godine će sačinjavati već polovinu.

Ti podatci su za Madžare gorka čaša. Od kraja prošlog vijeka su se Madžari nadali, da će podmažariti sve stanovništo predratne Ugarske i da će sredinom sadašnjeg vijeka broj Madžara iznositi 40 miliona, čime će zavladati nad čitavom srednjom Evropom. To se nije dogodilo i sada Madžari padaju u drugu krajnost.

Ugljeni rat između Poljske i Engleske

Poljska i Engleska u sadašnje vrijeme održavaju dvije privredne konferencije: u Londonu se vode pregovori oko trgovinskog ugovora, a u Varšavi oko izvoza uglja na strane tržišta.

Od generalnog štrajka u Engleskoj 1926 godine je poljski ugalj postao opasan konkurenat engleskom uglju i naročito u Skandinaviji, kuda je poljska 1926 godine izvezla 43 posto od sve svoje produkcije, Od tog vremena se vodi ogorčena borba. Za poljski ugalj, koji u Varšavi košta 45 zlota, plaća se u Kopenhagenu ili u Stockholmu samo 17 zlota za tonu. Isto tako je i engleski ugalj na primjer u Oslu jevtiniji nego u Engleskoj. Zadatak sadašnjih pregovora je da uklone te abnormalne prilike i da odrede zajedničku cjenu uglja prodavanog u inostranstvu. Ali ne radi se samo o cjenama.

1929 godina je bila za poljski ugalj najpovoljnija. Produkcija poljskih rudnika je iznosila 46 miliona tona, od toga je izvezeno 41 milion tona. Ali od tog vremena je engleski ugalj ponovo počeo da sa pijaca istiskuje poljski ugalj. 1933 godine je ukupna produkcija uglja u Poljskoj iznosila samo 27 miliona tona, t. j. za 40 posto manje. I izvoz je pao na 9,6 miliona tona, t. j. za 32 posto manje nego 1929 godine. Od 1929 do 1932 godine je u Skandinaviju izvezeno 5,5 miliona tona godišnje, 1933 godine već samo 4,5 miliona tona.

U poljsko engleskom ugljenom ratu je engleskom ugljenom mnogo pomagao pad engleske valute, usljed čega je ugalj postao jevtiniji. Pod takovim uslovima se Engleska trudila da obezbjedi skandinavske pijace i uspjela je da zaključi ugovor, po kome se Finska obavezala da 75 posto svoje potrošnje uglja kupuje u Engleskoj. Norveška se obavezala da će kupovati 70 posto i Švedska 74 posto. Ti ugovori su jako pogodili poljski izvoz uglja. Poljski rudnici su na to reagirali sniženjem cjena, tako da je poljski ugalj danas u Skadinaviji za 4 zlota jevtiniji nego drugi ugalj. Usprkos svemu tome izvoz poljskog uglja u Skadinaviju stalno opada i u prvoj četvrti tekuće godine je bio za pola miliona tona manji nego za isto vrijeme prethodne godine, iako se ukupni izvoz uglja za ovu godinu povećao za milion tona. Ali pri tom je vrijednost tog povećanog izvoza za 7 miliona zlota manje nego lani, jer je poljski ugalj 1929 godine u Skandinaviji prodan za 27 zlota tona. 1931 godine za 24 zlota, 1932 godine za 22,5 zlota, 1933 godine usljed jake engleske konkurencije, već samo za 18 zlota, a ove godine je još jevtiniji. Engleska bi sada željela da se s Poljskom sporazume u pogledu podizanja cjena, ali želi da poljski ugalj potpuno istisne iz Skandinavije, i da taj dio Evrope rezervira samo za sebe. Poljski privredni krugovi sada razmišljaju, da li je bolje prodavati više uglja za jevtiniju cjenu ili manje uglja za skuplju cjenu. Nekoji vlasnici rudnika u Poljskoj želili bi razume da prodaju manje uglja za više cjene, što je međutim u suprotnosti s privrednom politikom država. Poljska može godišnje producirati 60 miliona tona uglja i u produkciji uglja je na trećem mjestu poslije Engleske i Njemačke. Usljed engleske konkurencije se međutim našla Poljska na četvrtom mjestu, na kom je ranije bila Francuska. Povećanje produkcije uglja bi bilo za poljski privredni život katastrofalno, jer bi se morale sniziti plate i reducirati broj radnika, usljed čega bi porasla nezaposlenost.

Poljski privredni krugovi optimistički gledaju na rezultate sadašnjih pregovora između Engleske i Poljske. Izražava se nada, da će biti postignut sporazum o podizanju cjena uglja što predlaže Engleska.

Sastanak ministra Male Antante u Ženevi

Ženeva 20. — Juče su Ministri Male Antante održali jedan duži sastanak. Poslije sastanka nije izdato nikakvo saopštenje. Kako se doznaje, na toj je konferenciji pretresano pitanje predaje Jugoslovenske note Društvu naroda o vinovnicima marseljskog zločina.

Žalost za Viteškim Kraljem u Poljskoj

Varšava 20 — Jučer je održana vanredna konferencija delegacije saveza Poljsko-Jugoslovenske lige, kojoj je predsjedavao g. Diboski. U svom govoru g. Diboski je odao počast blagopočivšem Kralju i istakao da i poljski narod duboko žali Njegovu tragičnu smrt. Zatim su svi prisutni jednom minutom ćutanja odali počast Kralju Mučeniku.

Poslije toga je izglasana rezolucija, u kojoj se osuđuje marseljski zločin i odaje puno priznanje jugoslov. narodu na dostojanstveno podnesenom bolu.

Na kraju se ističe, da se u cijelom Poljskoj održavaju pomeni za pokoj duše blaženopočivšeg Kralja.

Smrt kardinala Gasparria

Rim 20. — Preksinoć u 22.30 preminuo je kardinal Gasparri drž. sekretar Vatikana. Cijele noći su ga čuvale kaluđerice, a juče je bio izložen u jednoj velikoj sali.

Sahrana će se obaviti u četvrtak 22 t. mj. a biće sahranjen u svom rodnom kraju u Siti.

Netrpeljivost prema talijanima u Abisiniji

Rim 20. — U nedjelju se desio u Gondi (Abisinija) veliki napad na tamošnji talijanski konzulat od strane mjesnog pučanstva. Tom prilikom je više lica poginulo. Talijanska vlada je jučer uputila jednu oštru protestnu notu tamošnjoj vladi.

Naše trgovačke veze sa Njemačkom

Berlin 20. — U nedjelju je na svečan način u prisustvu predstavnika jugoslovenskog poslanstva osnovana Njemačko Jugoslovenska trgovačka komora. Na ovaj način se žele poboljšati trg. odnosi između ovih dvaju zemalja.

Stalna Konferencija Mira

Ženeva 20. — Predsjednik konferencije za razoružanje g. Hendersen primio je juče sovjetskog komesara inostranih poslova g. Litvinova na jedan duži razgovor. Tom prilikom je izgleda riješeno, da se od povremene konferencije za razoružanje stvori stalna Konferencija Mira.

† ALFONS pl. BORELLI knez Vranski

U subotu je preminuo u Filip Jakovu u 72 oj godini života stari nacionalni borac najmlađi sin kneza Frana. Plemenitih osjećaja uvijek je u tišini pomagao nacionalne ustanove i naš život u Zadru. Bio je stari i prekaljeni borac za nacionalnu stvar, ističući hrvatski karakter Zadra, naročito za vrijeme izbora za rimski parlamenat.

Vječni mu pokoj duši, a cjenjenoj obitelji naše iskreno saučešće.

† Dr Ante Kargotić

U subotu je preminuo u Splitu uvaženi liječnik Dr Ante Kargotić, otac supruge Dr Cindra, poslije duge bolesti.

Laka mu crnà zemlja, a cjenjenoj obitelji naše iskreno saučešće.

Dubrovnik - razarač.

Ko siroče vâjno, pod hrid sivu, plačuu
Privio se uz gat Dubrovnik ponosni
Pronijev morem Njegov Lovor, Krunu [dračnu
Kroz letjenje vila, vampira pakosnih.
Kralj naših gradova, Amor naših [srca
Plovio je njime, — Junak sa dva srca...
Bližao se k cilju Kristos, bez raspela
Maćem oboružan, s kog plamsa mira vrca.
Doplovio k gradu, ko Mars zagonet- [nom
Tri puknuše zore kraljevskih osmjeha
I proplamsa jutro, ko nad gorom cvjet- [nom
Sunce, kad Svet sveti: Sinim Svijetla, [utjeha.
Jugoslavija sva se Cvjetnicom ovila,
U apoteozi Besmrtnika svoga
Ali vampir ima kraljuti — ne krila.
Ta njima je šibo Krista Sina Boga.
Čuj, čuj,.. Što ono zvrči ?..
Čitav svijet već začu
Cvil sirene smrti s Dubrovnika broda:
Među ljudma iznikne čovjek koj za [plaću
Jadinog incerta sebe leću proda.
Dan, polumrak mraka noći ko Had [crne...
— Dubrovniče! Plovi! — Glas s mosta, [bez riječi
Nijem, ko žišci zvijezda, što ih vam- [pir trne
Prostorom, Vremenom sve sablesnije [ječi
— Plovljah i plovit ću, dok god j' [more slano
Dok tri mutne rijeke nude svijetu vode
Crnan mi je hrbat... O i pogibe rano .!
Ali mu Rod živi, živi, živi, Rode!

D. JOSIP MIJAT

Natječajni oglas!

Od dana 12. novembra 1934. g. otvara se drugi natječaj za vođenje kantine pri drž. ergeli „Vrana“ u Jankulovcu kraj Biograda na moru.

U prostorijama kantine tjeraće se krčmarski obrt, maloprodaja duhana i monopolskih artikala te prehrana činovnika i namještenika.

Pravo natjecanja imaju državljani kraljevine Jugoslavije, koji mogu dokazati, da imaju po zakonu potrebnu spremu.

Natječaj traje do 24. novembra 1934. godine. Propisno taksirane molbe sa oznakom zakupnine, upućuju Upravi drž. ergele „Vrana“ u Jankulovcu kraj Biograda n/m.

Broj 3362 iz kancelarije Uprave drž ergele „Vrana“.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

O lovu na koralje

Djelatnost koraljske-spužvarske zadruge. — Izradba jugoslovenskog koralja u nakite. Važna grana privrede za Zlarin i okolicu. — Nelojalna trgovina talij. koralja u damping svrhe. — Jednom osjetljivom pripomoći uvelike bi se zadužili stanovnici ovih krajeva. — Zlarin sredinom rujna.

U nizu sjevero-dalmatinskih otoka vidnu ulogu igra otok Zlarin kao matica manjeg ali brojnijeg vanjskog niza otočja zvanog Kornati, a koji obiluju sa jednom vrstom koralja čija potražnja u svijetu i kod nas zauzima sve većeg maha. U tu je svrhu pred nepune tri godine u Zlarinu osnovana koraljsko-spužvarska zadruga sa ciljem da radi na propagiranju i usavršavanju tog novog i jedinog artikla na cijelom Jadranu. Zato je spomenuta zadruga nedavno iz Južne Italije, gdje postoji najbogatije lovište koralja cijelog sredozemnog bazena, bila u početku svoga rada dovela maj stora brusara gosp. Sorrentina za poduku naraštaja u brušenju i preradbi koralja. Rezultati njegovog poučavanja su vidni. Po njegovom dolasku zadrugari su se brzo osvjedočili o njegovoj vanrednoj sposobnosti. Dječaci pod stručnim vodstvom i nadzorom svog majstora, pokazali su dosta smisla i dobre volje za ovu vrstu zanimanja. Valjda zato što osjećaju neku gordost da im je sudbina dodijelila da baš oni budu pionìri ovog novog poslovanja jedinstvenog na našem primorju i kao potomci pradjedova koji su od davnine bili jedini lovci koralja.

Koralj se lovi roniocem i bez njega. Kad se lovi bez ronioca, jer ima mjesta gdje je za ronioca opasan silazak na koraljne grebene, onda se lovi ogromnom i teškom mrežom na dubini koja premašuje i 70 metara. Pri jutarnjoj svježini koraljare znoj obliva. Oči su im krvave, dah težak. Sa dubokim i mračnim pjegama ispod očiju, potpuno izmučeni poslije nad ljudske borbe, oni izvlače mrežu, koja pobjedonosno izlazi iz dubine isprepletena i ožarena crvenilom. To je koralj. Iz umorenih grudiju koraljara izdiže se uzdah pun radosti. Ulovljeni koralj — to su crvene grančice još pune milječnog soka, koji će ishlapiti na zraku i stvoriti kamen tako dragocjen. Nabreknute, oparene ruke — ruke pune žuljeva grozničavo vade koralj. Radost tada preobličava lica i utapa posljednje sjećanje na ogromàn napor. — Ovako ulovljen koralj brusi se zlarinskim rukama i zlarinskim umjećem e da uzmogne u svijetu briljirati kao „Jugoslovenski Koralj“.

U cilju što veće potražnje zadruga naročito u posljednje vrijeme nastoji da plasira koralj izrađen u razne dragocjene nakite kao ogrlice, kolajne, vitice (mindjuše), puceta i sl. Svi su ovi predmeti naročito kolajne lijepo izradjene u najmodernijem duhu od originalnog jadranskog koralja, te su u cijeni tri put vrijednije, nego li slabiji inozemni produkti ove vrsti.

Stručnjački je dokazano da je dalmatinski koralj najčistije boje i u cijeni daleko skuplji negoli inozemni prvenstveno talijanski, to je u svijetu naročito u Italiji uvijek nailazio na živu pređu. Međutim kad je zadruga prošle godine uredila svoju vlastitu brusionu, odnosno preradu koralja u nakite i zadrugari su odmah sa dobrom robom i niskim cijenama počeli uspješno da osvajaju ne samo domaća već i talijanska tržišta, koja su do tada bila isključivom domenom talijanskih koraljara. Talijanski koralj, u kakvoći daleko inferiorniji, a k tome i skuplji, morao je postepeno da napušta svoje položaje. Talijani su tako stavljeni pred odlukom, da sa ma napuste naša tržišta, koja su im od vajkada bila povoljnim poljem plasmana. Oni, nalazeći se u ovoj situaciji nađu brzo riješenje te subvencionirani udare „dumping - cijene“ koralja te bace na naša tržišta svu silu robe — uz minimalnu cijenu ispod svake kalkulacije.

Sva je ova nedolična i nelojalna kampanja sa strane naših susjeda provedena planski u cilju da onemogući razvitak jedne, naše mlade i domaće industrije koja je već u početku svoga rada pokazala lijepe konture prestiža. Uvidjevši sve ovo sveta bi upravo dužnost bila naših nadležnih vlasti da shodnim uvoznim mjerama onemogućе daljnje uvaženje talijanskog koralja u dumping - svrhe. Treba udariti ovom artiklu jaku uvoznu carinu, da ga ne mogu nuditi uz tako niske cijene, koje su jedino za to udešene, da unište naše koraljarstvo koje počiva na zdravom zadružnom temelju.

Rad bi ove koraljarske zadruge trebao u njezinom početnom radu svestrano potpomoći e da se uzmogne razviti jedna unosna domaća industrija — jedina svoje vrsti na Jadranu, a koja bi za kraće vrijeme osvojila i vanjska tržišta posto i po kvalitetu i kvantitetu nimalo ne zaostaje za inostranim produktima. Jednom svestranom inicijativom i marom moglo bi se ovo iskorišćavanje koralja postaviti na jednu racionalniju podlogu, od koje bi ne samo Zlarin već i njegova okolica imala vidnih koristi. Da se to postigne trebalo bi zadruzi omogućiti dobavu savršenijih sprava, kojima bi ronioci mogli poći u dubinu ne samo kojih 20 metara, kao što je to slučaj danas, već i 90 100 met., gdje bi iščupali koralj u njegovom korjenu te nebi bio kao današnji tek otrgnut sa vrha. Uz takve preduvjete lov bi svakog ljeta premašio 2 3 kvintála težine prvoklasnog koralja. Pored toga trebalo bi zadrugu opskrbiti dostatnim brojem lađa dobrim mrežama i alatima, osigurati joj mašinsku čistionu i brusionu koralja jer tada bi cijela dobit od koraljstva iznosila 7 8,000.000 Din godišnje a što bi za našeg primorskog čovjeka bilo od velike ekonomske dobiti.

U tom cilju jednom osjetljivom pripomoć uvelike bi se odužilo Zlarinu i njegovoj okolici čije bi stanovništvo dobilo novog poleta u radu oko una predjivanja te unosne i jedine grane privrede na našem Jadranu.

(—ls—)

Književne vijesti

Prijevodi.

Ugledna naklada »KOSMOS« u Beogradu izdala je dva svjetska djela u dobru prijevodu: STVARALAČKA EVOLUCIJA od H. BERGSONA i UVOD U PSIHOANALIZU od S. FREUDA. Oba djela prevedena su skoro na sve kulturne evropske jezike, i pripadaju upravo u najzanimivije pojave u području savremene filozofije, jer nastoje da objasne najinteresantnije stranice iz doživljaja ljudske duše. Teški problemi tajna naše duše, tj. našeg umovanja, čuvstvovanja i htijenja, u tim djelima, objašnjuju se na sasvim nov način, ali veoma ubjedljiv i, što je glavno, stilom jasnim, razumljivim skoro popularnim, u koliko se i nadublje filozofske misli mogu popularno da izraze. Obojici velikih mislilaca kao da je namjera: što više popularizirati znanost, da postane svojinom općom, jer svakoj pravoj nauci i mora da bude cilj da bude pristupna svakome ko ima i malo obrazovanosti. Nauka je sunce koje valja da svakoga grije ko teži za spoznanjem istine.

Danas francuski filozof H. Bergson pripada u najveće filozofe čovječanstva. Iako ima filozofskih protivnika, ipak je najčitaniji filozof, jer obuhvatajući sve rezultate pozitivnih nauka dovodi ih u sklad sa svojim filozofskim gledanjem na svijet pa zadovoljuje našem razumu i našem srcu. U tome je veliki čar njegove filozofije. U njemu je spojena dubina najvećih filozofa i bistrina razlaganja prirođena francuskom geniju. Njegovo djelo „Stvaralačka evolucija“ postalo je toliko priznato u znanosti uopće, da mu je trajnost zajamčena kao malo kojem filozofskom djelu u historiji filozofije od Platona do njega.

Prijevod toga djela u naš jezik, u kojemu ne oblujemo ni prevedenim filozofskim djelima, velik je dobitak, jer se i kod nas opaža sve to više ljubav k ozbiljnoj knjizi; samo valja da izbor takovih prijevoda bude — najbiraniji, kao što sada učinila naklada „Kosmosa“ sa prijevodom Bergsonova djela.

S. Freud svojim „Uvodom u psihoanalizu“ postao je još popularnijim, jer mu je tema, da tako rečem, golicavija i novija, ldosada neobrađivana u svjetskoj filozofiji. I on ima jakih protivnika u filozofskoj književnosti, ali niko mu ne može poreći, da je znanosti doprinio neprolaznih tekovina kojima će se ona u budućnosti služiti u istraživanju još neotkritih tajna ljudske duše. I ovaj prijevod obogaćuje našu znanstvenu knjigu. Jezik je u oba prijevoda uopće dobar, ali ne još sasvim dobar, jer u naučnoj terminologiji, osobito filozofskoj, još smo u povojima, pa i najbolji poznavalac našeg jezika valja da se bori kada hoće nešto da prevodi iz čisto filozofske književnosti. Prigovorio bih obojici prevodilaca, da su neke izražaje, pa i cijele rečenične konstrukcije odveć „vjerno“ prenosili u naš jezik. Neugodno se doimlje ona sasvim nepotrebna, upotreba „JEDAN, JEDNA, JEDNO“ prema francuskom ili njemačkom neodređenom spolniku! Ta tome se bar protivi i naša sintaksa i uopće jezičko naše osjećanje. (-k-k)

TRAŽIMO DOPISNIKE iz svih većih mjesta sjeverne i srednje Dalmacije uz nagradu. Pisati na uredništvo

GRADSKE VIJESTI

KINO „BALKAN" prikazuje
samo danas u utorak velefilm:
HASVER" (Vječni žid) Conrad
idt. — U srijedu i četvrtak fanta-
ni film po romanu H. G. Wellsa:
EVIDLJIVI ČOVJEK"
TESLA Tonkino prikazuje
skoro ortjentalni velefilm:
PJESMA ORIJENTA
RAMON NOVARRO.

Veliki crkveni koncert

Dneva 25 o. m. prireditć u Šibe-
u nastavnici Muzičkog Studija u
litu jedan crkveni koncert i to:
Sofija Piminska soprano iz Varšavske
ere.
L. Th. Hoffmann violinista apsol-
nt bečkog konzervatorija.
Š. Pavličević violoncellista, poznat
bro u našem gradu.
Na orguljama prati K. Adamić, or
ljaš prvostolne crkve u Splitu.
Za naš grad bit će ova priredba
lan rijetki muzički događaj, pa zato
poručamo našoj publici, da taj
ncerat posjeti u što većem broju.
aznica nema, već samo dobrovoljni
prinosi koji idu u humanitarne
he.

Gradnja muzeja adranske Straže

Izvršni odbor Jadranske Straže ra-
šao je licitaciju za nadogradnju
II kata zapadnog trakta Doma Ja-
nske straže u Splitu na Sustjepan-
oj ulici, a to za potrebe Pomorskog
uzeja.
Rok za podnesenje ponuda odredjen
za 30 novembra 1934 Uslovi lici
ije navedeni su u oglasu objeloda
nom u „Službenom glasniku".

Zakletva lovaca

U nedjelju ujutro u 9.30 održana je
Subićevcu na igralištu Osvita, ko
je za tu svrhu spremno ustupljeno,
čana zakletva lovaca. U prisustvu
mar dana mjesta pukovnika gosp.
žića. sreskog načelnika gosp. Bro-
predstojnika gradske policije gosp.
lanovića, predstavnika gradskog
lavarstva — općinskog vijećnika g.
Kurajice, 150 članova zakleli su
na vjernost Nj. Vel. Kralju Petru
Počasna četa lovaca pod koman-
tom g. Jakova Dulibića ispalila je
asnu salvu. Agilan predsjednik
uženja lovaca g. Bogde Iljadica
žao je vrlo ganutljiv govor, istak-
ši bol naroda i lovaca za rano
minulim Kraljem-Mučenikom, i po-
ujući lovce da vjerno služe Nj. Vel.
lju Petru II.
. RADE ZAKLANOVIĆ pretstojnik
dske policije javlja da o svojoj
noj slavi Sv. Arhangelu Mihajlu
e primati posete.
IČNA VEST. — Zbog opšte na-
ne žalosti, g. Banica Svetislav, di-
or gimnazije, svoju krsnu slavu sv.
. Mihaila proslaviće u krugu svoje
odiće.
RAĆA LAURIĆ frizerl, Šibenik.
u slavu sv. Arhangela Mihaila
XI. neće slaviti ni primati posjete
narodne žalosti.
TEČAJEVI I PRINUDNA PORA-
NJA. U toku mjeseca oktobra o g.
je otvoreno u cijeloj zemlji 19
jeva i 21 prinudno poravnanje
stečaja.
istom mjesecu prošle godine bilo
2 stečajeva i 3 prinudna porav-
a.

Novi Sokolski Dom

Potreba za jednim udobnim i pro-
stranim sokolskim domom još odavno
se osjećala u Šibeniku. Općinska zgra-
da na Poljani Kralja Petra, nije mo-
gla da zadovolji sve potrebe 2000 so-
kolskih pripadnika, koliko ih ima u
Šibeniku. Akcija za gradnju novog
doma, pokrenuta je još prije nekoliko
godina. Predrjački zbor je 1925 god.
dao prvi prilog za njegovu gradnju u
sumi od 500 din. Od tada je nastav-
ljeno sa prikupljanjem priloga i sa-
kupljanjem materijalnih sredstava. Je-
dna grupa agilnih ljudi podnijela je
velike žrtve, dok je uspjela da dovrši
novi dom. Treba im odati puno pri-
znanje i čestitati im da su svoje djelo
najzad priveli kraju.

Novi dom je velika i impozantna
zgrada u modernom stilu, rađena po
nacrtu braće Žagar iz Splita. Odmah
pri ulasku na stepenicama, biće ovih
dana uzidana bronzana bista sa likom
Viteškog Kralja i sa natpisom „Čuvajte
Jugoslaviju".

Razgledamo prvo suteren. Sve je
čisto i uređeno. Tu se nalaze odvojene
svlačione za prednjake, prednjačice,
članice, članove i naraštaj. U svim
svlačionama su lijepo uređeni ormari
za spremu, rađeni po naročitom na-
crtu. Tu je i cementirano kupatilo sa
8 tuševa. Hodnici su prostrani i pravi,
tako da će se tu moći zimi vršiti svr-
stavanje članova.

Na prvom se spratu nalazi parketi-
rana sala za vježbanje. Zadivljuje nas
svojom veličinom i prostranošću, kao
i lijepim uređenjem. Sala ima pomi-
čnu pozornicu, i prostranbalkon za 120
osoba. Sa desne strane nalazi se soba
za diletantsku sekciju i prostor za
osterljanje sprava. Na istom se spratu
nalazi udobna čitaonica, kao i buffet
koji je u vezi sa kuhinjom. Nisu izo-
stali ni potrebni toilleti za dame i gg.
spodu.

Drugi je sprat zauzet sa sekcijama
društvenim i župskim (načelstvo, upra-
va društva, uprava župe i prosvjetni
odbori).

Na trećem spratu smještena je glaz-
bena sekcija, gdje se nalaze sve po-
trebne muzičke stvari, kao pultovi, ta-
bla, itd. Odatle se ide na terasu, sa
koje se pruža divan vidik na panora-
mu Šibenika i na skoro cijeli kanal.

Inače je cijela zgrada okićena sa
slikama sa raznih društvenih i župskih
sletova, i sa mnogobrojnim diplomama.

Zgrada je uređena za centralno grija-
nje koje nažalost uslijed pomanjka-
nja potrebitih materijalnih sredstava
nije moglo biti dovršeno. Sokoli se
opravdano nadaju, da će ih građan-
stvo potpomoći, da ovu važnu stvar
urede. Do dovršenja centralnog grija-
nja, u sali će biti stavljene dvije ve-
like emajlirane peći.

I prostor pred domom je vrlo lijep
po uređen. Lijepo ograđen gvozdenom
ogradom, taj prostor će služiti kao
ljetnje vježbalište.

Na kraju ćemo još napomenuti, da
bi Općina na svaki način trebala što
prije da uredi onaj prostor od glavne
ceste do sokolskog doma, jer ovakova
reprezentativna zgrada, koja služi na
čast Šibeniku, bezuslovno treba da
ima i lijepo uređene prolaze tim prije
što se već dobilo odobrenje, kako smo
doznali, da se ona ulica nazove „So
kolska ulica".

Grozan zločin u Crnici

U nedjelju uveče oko 10 s. dogodio
se u Crnici jedan grozan zločin, u
kome je pao žrtvom Šarić Joso težak.

U Mira Lambaša te kobne večeri
sastalo se društvo od petero njih, a
među njima je bio i ubijeni Šarić.
Oko 10 s naišao je ubica Krste Ninić
težak star 45 godina, te je počeo is-
pred vrata vikati i izazivati. Na svoju
nesreću Joso Šarić je pošao van, gdje
ga je ubica dočekao i počeo krvnički
da bode. Odmah poslije prvog udara-
ca Šarić je pao na zemlju, dok su
prisutni skočili na ubicu i teškom ga
ga mukom savladali. Uskoro zatim je
stigla i policija, koja je ubicu odmah
lišila slobode i saslušalo. Na saslušа-
nju je Ninić hladnokrvno izjavio, da
između njega i pok. Šarića postoji
još odavna omraza i da je on bio ri-
ješen da jedan od njih dvojice ima
da pogine.

Interesantno je napomenuti, da je
sin ubičin također osuđen i da će o-
vih dana biti upućen u Lepoglavu na
izdržavanje kazne. Njegove dvije ćer-
ke su par puta već kažnjavane radi
tjeranja javnog bluda. Prije tri godine
je Krsto Vikić opet napao na pok.
Sarića Josu, te mu je zbog toga bi
lo i suđeno.

Na licu mjesta je policija juče u
jutru izvršila rekonstrukciju zločina,
te živo vodi istragu po ovoj stvari.

40-dnevni parastos Viteškom Kralju

U subotu 17 t. mj. održan je u
srpsko pravoslavnoj crkvi 40-dnevni
parastos Viteškom Kralju Aleksandru
I. Ujedinitelju. Služio je episkop g. Dr.
Irinej Đorđević uz asistenciju ostalog
sveštenstva. Prvo je održana sv. Li-
turgija, a zatim parastos. Pjevao je
hor „Srbadija", pod dirigovanjem Ma.
Sentinelle.

Prisustvovale su sve zvanične liče-
nosti Šibenika, cijeli oficirski kor, pred-
stavnici svih društva i organizacija,
kao i mnogobrojno građanstvo. Pred
crkvom je bila postrojena počas a
četa pješadije i gradska glazba.

Pomen slovo održao je episkop g.
Dr. Irinej Đorđević o životu Viteškog
Kralja i Njegovoj tragičnoj pogibiji,
što se je svih prisutnih duboko dojmilo.

SENATOR G. IVANIŠEVIĆ stigo
je u Šibenik, te će se zadržati par
dana. Sinoć je posjetio predsjednika
gradskog poglavarstva g. Dr Grubišića.
Danas će održati konferenciju sa
ribarima, jer želi kao poznavaoc te
grane naše privrede, da stvori među
našim ribarima neku vrstu sporazuma
i zajedničkog zadrugarskog rada, ka-
ko bi ribarstvo što više napredovalo.

SPORT

OSVIT - ŠIBENIK
11:1 (5:1)
»Osvit« »Dinara«
3:0 par-forfe

U nedjelju je trebala da se odigra prvenstvena utakmica između „Di-
nare" (iz Knina) i „Osvit-a". Kako „Dinara" nije došla to je „Osvit" do-
bio ovu utakmicu par-forfe.

Zatim je odigrana prijateljska utak-
mica između „Osvit-a" i J. R. Š. K.
„Šibenik", te se završila sigurnom po-
bjedom Osvita.

Igrači su nastupili u slijedećim po-
stavama:

J.R.Š.K. „Šibenik": Tikulin, Koceić
Alfer, Grubišić, Skarica, Likić, Žonja
Bjažić, Tešulov, Popović, Knez.

„Osvit": Rončević II., Crnogača,
Rončević I., Bizjak, Lazar, Kos, Roš-
čić, Kacijan, Bego, Peričić, Slipčević.

Prvi nastup „Šibenika" pokazao je
da u njegovim redovima ima talenti-
ranih igrača, i da će ovaj mladi klub,
ako redovno trenira, moći da predstavlja jakog i solidnog protivnika.
To se najbolje vidjelo u I. poluvreme-
nu kada su novajlije sa uspjehom o-
doljevali mnogobrojnim navalama ra-
spoloženе Osvitove navale, pa čak i
uspjeli da daju jedan gol, koji je u
jedno bio i najljepši gol dana.

Kod „Osvita" je sve funkcioniralo
dobro. Odbrana na visini svog zadat-
ka u oba poluvremena. Ugodno je
iznenadio Crnogača u II. poluvreme-
nu, kada je igrao centar-halfa. Poka-
zao je da je odličan i na tom mjestu.
Lazar je također solidan igrač. Naro-
čito na begu. Poslje dužeg vremena
vidili smo Slipčevića na krilu. Dobar
igrač, ali očigledno bez treninga. Roš
čić je bio odličan naročito u II. po-
luvremenu. Bio je nosioc svih navala.
Perićić je bio najbolji čovjek u timu,
i glavni golgeter. Kacijan se trudio da
poveže navalu, što mu je i uspjelo. I
on je zadovoljio.

Kod „Šibenika" se svidio golman,
a i ostali igrači su dobri. Imajući u
vidu da im je ovo prvi nastup da
igraju pred publikom, treba im če-
stitati na dobrom držanju. Disciplino-
vani su i igraju fair.

Sudio je dobro i objektivno gosp.
Kaliterna iz Splita.

Publike je bilo preko 1000 gledala-
ca. Odavno nismo čuli onako burno
navijanje, kao u nedjelju. Naročito to
je jedini gol „Šibenika" pozdravljen
srdačno.

Golove su dali: za „Osvit": Peri-
čić 5, Crnogača 2, Kacijan 1, Bego 2,
i Rošćić 1. Za „Šibenik": Grubišić.

»Osvit« u Splitu?

Kako izgleda u nedjelju će doći do
revanš-utakmice između Osvita i Haj-
duka u Splitu. Stvar još nije definiti-
vna, ali se pregovori sa uspjehom
privode kraju. U srijedu će se na igra-
lištu Osvita održati trening utakmi-
ca pa će se poslje toga definitivno u-
tvrditi tim.

U isto vrijeme, ova trening utakmi-
ca poslužiće da se odredi tim rezer-
ve Osvita, koji će u iduću nedjelju
odigrat utakmicu sa J.R.Š.K. „Šibe-
nik".

Širite „Narodnu Tribunu"

ZAKLETVA P. Š. K. „KRKE“ održana je u nedjelju za sve članove u društvenim prostorijama. Poslije položene zakletve, koju je pročitao vođa g. ing. J. Despot, momčad je tri puta uzviknula: „Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju.“

NARODNI POSLANIK G. Dr Miletić boravi od nedjelje u Šibeniku te će se zadržati par dana.

PREDSJEDNIK GRADSKOG POGLAVARSTVA g. Dr. Slavko Grubišić u pratnji tajnika g. Živkovića jučer i danas obavlja prvi službeni posjet svim nadleštvima.

ITA RINA U ŠIBENIKU. U Šibeniku je bila gđa Ita Rina sa filmskom trupom, koja je nastavila snimanje filma „A život teče dalje..“ Gđa Ita Rina i ostali članovi ekspedicije došli su sa velikim autobusom „Jadran — Ekspres“ i otišli su na slapove Krke gdje su snimane neke scene iz ovoga našeg filma.

U SOKOLANI VEĆ SE REDOVNO VJEŽBA. U nedjelju upisalo se je preko 500 mališana jednog i drugog spola te su naši sokolići već počeli vježbati u novim udobnim prostorijama. Sinoć je sazvana prijava muškog i ženskog članstva za istu svrhu.

Prodaje se kuća na 4 poda na obali. Obratiti se: Starešinu Petru kuća Montanari - obala 4.

Prodaje se motor Harley Davidson 1200 kubica sa prikolicom, odlična mašina u dobrom stanju vrlo jeftino. — Obratiti se Pavličević kuća Marotti. — Šibenik.

Stan od 3 sobe, kuhinje i nuz prostorije na vrlo lijepom položaju na obali unajmljuje se odmah.

Traži se stan od dvi sobe i kuhinje u Varošu

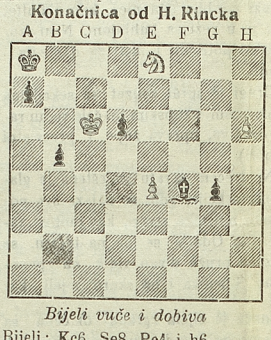
Obratiti se: Tiskari E. Vitaliani i Sin.

Domaći vlastiti proizvod dezertnih pića Maraština, Prošek, Pečeno vino i Vermouth ala Torino, 16 Din. litar. — U originalnim flašama od 7 do 18 Din. po flaši. Preporuča se **Ante Zjačić** cesta 12 Lipnja br. 483

ŠAH

(Omaškom je u prošlom broju stavljen jedan pion više. Zato donosimo isti problem sa potrebnom ispravkom.)

Konačnica od H. Rincka

Bijeli vuče i dobiva

Bijeli: Kc6. Se8, Pe4 i h6.
Crni: Ka8, Le4 Pa7, b5, d6, g4.
(*Uredio dr. P. Trifunović.*)

Restauracija „Jadran“ Mandalina

novo preuređena i opskrbljena svakovrsnim vrućim i hladnim jelima kao i raznim domaćim pićem. Redovna prevozna sredstva su vrlo udobna. Najljepše mjesto za dnevne i noćne izlete Preporuča se za posjet.

KUGLANA
NAJUMJERENIJE CIJENE.
Vlasnik A. Despot

Najvažnije radio emisije

Utorak

17.— *Varšava* Brahms. — 19.10 *Prag* Ciganska muzika. — 20.— *Bukarest* Simfonie — 22.25 *Berlin* Mozart — 19.30 *Prag* Opera — 20.— *Varšava* Opera — 20.45 *Rim* Lijepa Lizetta.

Srijeda

20.— *Prag* Koncerat — 20.05 *Wien* Simfonie — 23.30 *Toulouse* Simfonie - 19.30 *Budapest* Traviata — 20.10 *Leipzig* „Der Vampyr“.

Kapu i šešir
kupite kod:
TVOKAPS
najbolje opskrbljenog tvorničkog skladišta
STALNA CIJENA tiskana je na cedulji u svakom komadu

Tijesno

U „Tribuni“ br. 141 od 13 novembra o. g. otštampan je dopis pod naslovom „Tijesno“. U ovom je dopisu izostalo valida nehotice, nešto što bi radi javnosti trebalo ispraviti.

Dana 9 om. u 9 sati bio je u njesnoj nadžupskoj crkvi svečani pomen za blagopočivšeg Kralja Viteza Aleksandra I Ujedinitelja, kojemu su prisustvovale sve vlasti, društva, školska djeca i mnogobrojno žiteljstvo. Za vrijeme pomena spjevao je mješoviti pjevački zbor tužaljku „Mrtvom Kralju“ i državnu himnu „Bože pravde“ pod ravnanjem brače učitelja Kolar. Na svršetku otsviralo je glazbeno društvo „Hajdić“ državnu himnu, nakon čega se povorka uputila u Sokolsko društvo da prisustvuje komemoraciji Rapalskog dana.

Mješćanin

Zanimljivost

Prvi državni ples u Kremlju.

U bivšoj carskoj palači na Kremlju u Moskvi nekidan je održan prvi državni ples od početka revolucije

Ova dvorana je najraskošnija u Evropi. U njoj su održana u posljednjih 17 godina samo dva banketa za članove kongresa. Povodom svečanog plesa domaćin je bio pretsjednik centralnog izvršnog odbora Kalinjin.

—:—

Zabrana ljubljenja

Naredbom vlasti zabranjeno je ljubljenje na javnim mjestima, u kolima, željeznicama, bez obzira dali je dotični par oženjen ili nije.

Žene kao automobilski banditi

U blizini Tulona dogodili su se češti slučajevi razbojničkih napadaja na otvorenoj državnoj cesti. Uvijek su se pojavila dva maskirana bandita, koji su iznenada napali bezazlezne putnike ili šetače, i opljačkali im vrijedne stvari, koje bi našli kod svojih žrtava. Banditi bi dojurili automobilom, stali i za tren oka izvršili pljačku. Kako ti razbojnički napadaji nisu prestali, uputiii su se neki kriminalni činovnici i detektivi, preobučeni kao putnici i šetači na cestu kod Tulona, čekajući na bandite. Jedan je od njih imao sreću, da sam doživi banditski napadaj. Automobil je iznenada dojurio, stao, ali je detektiv potegao revolver i prisilio oba bandita na predaju. Tom se prilikom razvila borba između njega i bandita, i on je obojicu ranio. Kad im je strgnuo maske s lica, uvjerio se, da su to bile dvije žene, a jedna je od njih bila studentkinja.

Krvavo spaljivanje udovice

U blizini indijskog mjesta Masulpasama htjeli su urođenici da po starom običaju spale jednu udovicu zajedno sa ljesom njenog muža. Kad je već gorila lomača dotrčao je odred vojnika, koji su po nalogu skinuli ženu s lomače. — To je izazvalo otpor urođenika, koji su počeli vojnike zasipavati kamenjem. Zapovjednik vojnika dao je nalog da se puca. U borbi je palo 14 mrtvih indijanaca i jedan Englez, sve zbog jedne udovice koja je htjela da bude živa spaljena sa svojim mužem.

✝

Danas u 21 sat nenadno preminu naš predragi brat

ALFONS PL. BORELLI KNEZ VRANSKI

Hubert, Hugo i Silvija, Kneginja Begna-Borelli
priopćuju tužnu vijest u ime sinovaca i rodbine.

FILIPJAKOV 17 novembra 1934.

Zinaida Gippiusova o braku književnika

Kakva treba da je idealna žena književnika — Susret sa ženama Dostojevskog i Tolstoja — Porodična tragedija Tolstoja — Puškinov nesretan brak — Turgenjevljeva ljubav.

Poznata ruska književnica Zinaida Gippiusova, supruga pisca D. Mereškovskog, koja živi sa svojim isto tako slavnim mužem u Parizu, pokrenula je interesantno pitanje o tom, kakva treba da je idealna žena književnika. Ujedno nabraja koja se od žena poznatijih književnika približila tom idealu. Pri tom međutim Gippiusova priznaje, da je danas vrlo malo djevojaka, koje — razmišljajući o svom budućem suprugu — žele da je slavan pisac. Pa da se i nađu takove djevojke, sigurno nijedna od njih ne bi mogla reći, kakva bi žena bila, štaviše ne bi znala ni kakvu ženu književnici trebaju.

Pa zaista — kakva je žena dostojna književnika? — pita se Z. Gippiusova. Beskrajno odano žensko biće, dadilja, ljubeća kuvarica, jednom riječi — požrtvovna „sluškinja genija“? Mnogi misle, da se kada sluškinji dodadu ukrasni naziv „osoblje“, „drugarica“, „tješiteljka“ itd. na stvari ništa ne mijenja. Sluškinja je još bolja žena, to je neosporno. Da li je to međutim ideal? Iskreno rečeno — ni u mašti ne možemo zamisliti ni idealnu ženu za istaknutog, velikog književnika ni idealan brak za nju.

Druga stvar je uspjeo brak, „sretan“ brak . . . više ili manje. Imam dakako na umu — veli Gippiusova — brak „sretan“ za književnika u njegovoj cjelini, tj. za njega kao čovjeka i umjetnika. Primjerima brakova književnika, uspjelim i neuspjelim, moglo bi se napuniti čitave knjige, pa da se ograničimo samo na ruske pisce. Zbog toga ćemo se zadržati samo na nekolicini ruskih književnika.

Sjećam se dvaju imena, najsretnijeg i „najnesretnijeg“. Nisu to ni Tolstoj ni Dostojevski. Njih ću kasnije spomenuti, ali prvo nekoliko riječi o Sofiji Andrejevnoj Tolstoj i o Ani Grigorjevnoj Dostojevski. Imala sam priliku da vidim obedvije. S Anom Grigorjevnom sam se srela devedesetih godina prošlog vijeka kod pjesnika Polonskog. To je bila već postarija žena, sa savremenom frizurom, s dobrim izražajem u očima. Njezina kći je govorila mnogo, nekad i duhovito, uvijek rđavo. U njoj ste mogli naslutiti ono, čemu Francuzi vele „aigreur“. Njezino blijedo, ružno lice je potsjećalo na njezinog oca.

Dostojevski je prije svoje svadbe zapitao: „Da li je bolje uzeti „mudru“ ili „dobru“? I izabrao je dobru. Njegova žena je bila zaista dobrá i čitavu svoju dušu je bez ograničenja posvetila njemu. Kao čovjeku mu se približila kroz „velikog čovjeka“; pri tom — ne slučajno! — fizičkim, konkretnim odnosom prema njegovoj sposobnosti: poznanstvo je počelo „Igračom“, pisanim na njegov diktando. A fizički odnos prema Dostojevskom stvaralaštvu je sačuvala njegova žena čitav svoj život. Samá, bez djece, u svom napuštenom stanu je živjela i dalje s istom brigom, istom strasti za djela svog velikog muža: sva je bila u njegovim pismima, brižljivo je čuvala svaki papirić i vodila je brigu za izdanje njegovih knjiga. Počela ih je izdavati još za njegovog života, na što ju je navela žalosna situacija Dostojevskog i praktičan smisao žene. Glavna je međutim uvijek bila ljubav prema njegovim knjigama. Poslije Dostojevskove smrti su njegova izdanja počela donositi velik prihod. Ne znam koliko se tome Grigorjevna radovala, ali u stvari je živjela ne od toga, nego baš od ljubavi prema tome, u šta možda nije mogla prodrijeti, ali što je osjećala kao veliko.

Iz dnevnika Ane Grigorjevne se vidi, da njezin život pored čovjeka s Dostojevskim karakterom nije bio život, nego vegetiranje. Dostojevski je volio svoju ženu, ali nikada nije bio u nju zaljubljen.

[svršiće se]

Budite pretplatnici „Nar. Tribune“

Štampa i vlasništvo Odlik. Graf. Zavod Tisk P. VITALIANI i SIN. Šibenik

Odgov. prednik Hamilkar Vitaliani